

Minőség-ellenőrzés oktatás 2023

**„Egy bizonyos szint fölött nem süllyedünk egy bizonyos szint alá.”
idézet Esterházy Pétertől**

Mádi-Szabó Zoltán

Minőségellenőrzési Bizottság elnöke

2023. szeptember 7.

A kiválasztás szempontjai

- 6 év – természetes személy esetében
- 6 év – könyvvizsgáló társaság esetében
- Nem felelt meg
- Új piacra lépő
- Nulla munkaórát jelentő
- 100-nál több jelentés ha az előző eredmény eltérő a megfelelt-től
- 150 E Ft-nál alacsonyabb átlag díj ha az előző eredmény eltérő a megfelelt-től
- 1 jelentés ha az előző eredmény eltérő a megfelelt-től
- Megugrott jelentésszám ha az előző eredmény eltérő a megfelelt-től
- Hibás adatszolgáltatást benyújtó
- Szüneteltető státusz nem mentesítő körülmény
- Gép jelöl algoritmus alapján a könyvvizsgálók adatszolgáltatásából 2022.07.01. – 2023.06.30. között kiadott jelentések alapján.

Az ellenőrzés menete

- **Időpont és helyszín egyeztetés** a kijelölt minőségellenőrrel szeptember 15 és december 15 között. Az **összeférhetetlenséget azonnal jelezni kell**. A helyszínt az ellenőrzött választja ki.
- Az ellenőrzés megbízó levéllel kezdődik, a **kiválasztott megbízást(okat) 8 nappal az ellenőrzés előtt lehet megismerni**.
- **A kérdőívben a nemleges válaszok tárgyilagos** standardokon, és/vagy törvényeken alapuló **indoklása** mindkét fél számára fontos, amennyiben észrevétel születik, akkor a kérdőív egyes pontjaira érdemes hivatkozni.
- A **dokumentumjegyzék** megfelelő használata feljegyezve azt is ami hiányzik, és azt is, ami nem megfelelő. Hiányzó dokumentum utólag nem pótolható.
- **Javaslatok, ajánlások megbeszélése**, cél a hiányosságok megszüntetése.
- A teljes kérdőív és dokumentum jegyzék a helyszínen kitöltésre kerül, megismerhető, de tudni kell, hogy a **Minőség-ellenőrzési Bizottságnak joga van a kérdőíveken módosítani**.
- Fontos az ellenőrzés során a kollégák **könyvvizsgálói szakmához méltó magatartása**, mind az ellenőrzött, mind az ellenőr jogainak tiszteletben tartása.

Elektronikus Ellenőrzés

Minőségellenőrzési Eljárási Szabályzat változása (új pont):

- **(45/A)** „A terv szerinti minőségellenőrzésre kiválasztott kamarai tag könyvvizsgáló, könyvvizsgáló cég a jelen szabályzat tájékoztató levél megküldésétől számított 8 napon belül kezdeményezheti a bizottságnál, hogy **a helyszíni ellenőrzés elektronikus kép és hang továbbítására alkalmas eszköz útján kerüljön foganatosításra.** Az előző módszerrel lefolytatandó helyszíni ellenőrzés technikai előfeltételeiről a bizottság tájékoztatást ad, mely **feltételeket az ellenőrzöttnek kell vállalnia és biztosítania.** Az elektronikus kép és hang továbbítására alkalmas eszköz útján foganatosított helyszíni vizsgálatra jelen szabályzat (27-(45) pontjában foglalt előírásokat kell megfelelően alkalmazni.”

Hogyan kaphatok segítséget a minőségellenőrzéshez?

- A tavalyi kötelező oktatás:
[https://mkvk.hu/szolgáltatások/továbbképzés/elearning](https://mkvk.hu/szolgáltatások/tovabbképzés/elearning)
- Módszertani kézikönyv és kérdőívek:
<https://mkvk.hu/szervezet/bizottságok/minosegellenorzes/minellkezikonyv>
- <https://mkvk.hu/hu/szabalyozas/penzmosas/penzmosassal-kapcsolatos-szabalyzatok/penzmosas-elleni-tevekenyseg-kamarai-ellenorzes>
- Előadások:
<https://mkvk.hu/szervezet/bizottságok/minosegellenorzes/eloadasok>
- MER - Könyvvizsgáló Cégek belső Minőségbiztosítási Szabályzata ajánlás:
<https://mkvk.hu/tudastar/mintaszabalyzatok>
- Pénzmosás szabályozás és minta szabályzat:
<https://mkvk.hu/szabalyozas/penzmosas/penzmosassal-kapcsolatos-szabalyzatok>
- Pénzmosás azonosítás és szűrő rendszer:
https://mkvk.hu/szabalyozas/FATF_ellenorzes_20181011

Nem megfelelt eredmény legfőbb okai

Amennyiben az egyedi megbízás vizsgálata kapcsán a minőségellenőr arra a megállapításra jut, hogy a megbízás elfogadása és végrehajtása során a függetlenségre, összeférhetetlenségre, alkalmasságra, etikai szabályokra vonatkozó előírások nem teljesültek, a helyszíni vizsgálatot az ellenőrzési kérdőív kitöltésével le kell folytatni azzal, hogy a minőségellenőrzés eredményéről, az egyes kérdésekre adott válaszok eshetőleges megváltoztatásáról az ellenőrzési dokumentáció, a zárójelentés és az ellenőrzött észrevétele alapján a bizottság dönt. Amennyiben a bizottság a vonatkozó 1.2. kérdésre adott "NEM" választ megalapozottnak tartja, úgy a minőségellenőrzés eredménye "Nem felelt meg" lehet.

Amennyiben a minőségellenőrzés során megismert dokumentumok nem támasztják alá a könyvvizsgálói jelentést, vagy az abban rögzített könyvvizsgálói véleményt, az értelmezhető válaszok összes darabszámának 40%-ával kell megnövelni a NEM válaszokat (általános ellenőrzési kérdőív 5.10. kérdés).

A mélyebb vizsgálatra kiválasztott lényeges területek valamelyikénél 4 vagy annál több NEM válasz az 5.10. kérdésre is NEM választ eredményez.

„Nem” válasz az általános kérdőív 5.10 kérdésére

2.4 kérdés a lényegességi küszöbérték nem megfelelő alkalmazása miatt.

2.7 kérdés ha nincs tervezve alapvető könyvvizsgálati eljárás minden lényeges számlaegyenlegre, ügyletcsoportha és közzéteendő információra, de bizonyíték gyűjtés történt, akkor a 4.1 kérdésre NEM választ kell adni, ha bizonyíték gyűjtés sem történt, akkor az 5.10 kérdésre is NEM választ kell adni.

2.8 kérdés ha a könyvvizsgálati terv nem felel meg a tartalomnak, akkor a 4.1 kérdésre NEM választ kell adni, ha bizonyíték gyűjtés sem történt lényeges kockázatokra, akkor az 5.10 kérdésre is NEM választ kell adni.

3.1 kérdés új megbízásoknál a nyitó egyenlegeket az előző könyvvizsgáló munkapapírjaninak áttekintésével, vagy saját eljárásokkal kell alátámasztani. Ha ez nem történt meg, akkor az 5.10 kérdésre is NEM választ kell adni.

3/I. és 3/II. fejezetekben a mélyebb vizsgálatra kiválasztott területekben: bármelyik kijelölt területnél a 2-es /elegendő és megfelelő bizonyíték beszerzése megtörtént-e/ vagy a 4-es /minden szükséges könyvvizsgálati eljárást dokumentáltan elvégeztek-e/ NEM-et kap, általában NEM-et kell adni 5-ös /áttekinthető-e a dokumentáció/ és 7-es /áttekinthette-e a könyvvizsgáló a dokumentációt/ pontokra is, és így az 5.10 kérdésre is NEM választ kell adni.

Egyéb összefüggések az egyedi vizsgálati kérdőívben

2.5 Azonosította-e a könyvvizsgáló, hogy milyen-az ügyfél sajátosságait figyelembe vevő lényeges számlaegyenlegek, ügyletcsoportok és közzeendő információk (együtt: SZÜK) várhatóak a beszámolóban. Ha nem, vagy nem megfelelően lettek beazonosítva, akkor a minőségellenőr választ lényeges területeket a 3/I. és 3/II. fejezetekben.

3.4 Ha a bevételeket nem azonosították csalási kockázati tényezőként, azt indokolni kell, ha nincs kellően megmagyarázva, akkor az Árbevétel / Egyéb bevételeket / Pénzügyi műveletek bevételeit (amelyik releváns) kell jelölni egyik fő területnek a 3/I. és 3/II. fejezetekben.

3.8 Ha a készletek értéke jelentős, és a könyvvizsgáló nem ellenőrizte a készletek létezését, akkor a készleteket kell jelölni egyik fő területnek a 3/I. és 3/II. fejezetekben.

3.10 Ha a vevők értéke jelentős és nincsenek bekérve külső megerősítések, vagy azok nincsenek kiértékelve és egyéb módszerekkel sincs alátámasztva a vevők létezése pl.: fordulónap utáni kifizetések vizsgálatával, akkor a vevőket kell jelölni egyik fő területnek a 3/I. és 3/II. fejezetekben.

Kereszt összefüggés az egyedi és MER vizsgálat között

MER kérdőív 4.1 kérdés megfelelően alkalmazta-e a könyvvizsgáló a jogszabályokban, valamint a standardokban foglaltakat a kiválasztott megbízások végrehajtása során? Amennyiben az egyedi megbízás minőségellenőrzése „nem felelt meg” eredménnyel zárul, akkor erre kérdésre „NEM” választ kell adni, ami az értelmezhető válaszok összes darabszámának 35%-ával kell megnövelni a NEM válaszokat.

Leggyakoribb hiányosságok – megbízás elfogadása

- Ügyfél elfogadására / meghosszabbításra vonatkozó kérdőívet a szerződéskötést követően, töltötték ki, vagy nem töltik ki minden évben.
- Nem az a cég adta ki a könyvvizsgálói jelentést, aki elfogadta a megbízást.
- A cégnek nincs speciális minősítése, csak a könyvvizsgálónak.
- Amennyiben a könyvvizsgáló olyan megbízást fogad el, ahol összeférhetetlen tevékenységet végez, vagy amihez nem rendelkezik megfelelő függetlenséggel,, alkalmassággal, szakértelemmel, vagy kapacitással – ezek az etikai előírások (külső szakértők, konzultációs lehetőség ellenére) – ez a helyzet az 1.2. vétó kérdés esetében NEM választ eredményez.

Leggyakoribb hiányosságok – tervezés-kockázat becslés

- Az ügyfél üzleti tevékenysége és az ágazati szabályozási körülmények felmérésének dokumentációját nem mutatták be, vagy nincs összekötve a kockázatbecsléssel.
- Nem terveztek alapvető vizsgálati eljárásokat kritikus és jelentős számlaegyenlegekhez, forgalomhoz, bemutatáshoz (SZÜK) pl. azért, mert a könyvvizsgálati szoftverben nincs benne.
- A lényegességi szint meghatározását matematikai feladatnak tekintik.
- A csalás miatt előforduló lényeges hibás állítás kockázatot nem azonosítottak, következtetést elmulasztottak indokolni, miszerint az árbevétel, és a vezetők kontrol felülírásának kockázata nem csalási kockázat. (öszönzés, lehetőség, csalás igazolhatóságának vizsgálata).
- A könyvvizsgálati munkaprogram túl általános volt, nem volt kellően ügyfél specifikus.
- A belső ellenőrzési rendszer felmérése során a könyvvizsgáló az üzleti tevékenység folyamatait áttekintette, de kontrollpontokat nem azonosított, kontroll tesztek nem végzett. A belső ellenőrzés hatékonyságáról szubjektív módon, a korábbi vizsgálati tapasztalatai alapján mondott véleményt.
- Nincs elemzés, vagy más eljárás a kiugró, szokatlan értékek magas kockázatok azonosítására.

Leggyakoribb hiányosságok – bizonyíték gyűjtés

- A nyitó adatok ellenőrzésének tényét elmulasztották dokumentálni első könyvvizsgálat esetén a saját kockázatbecslés alapján.
- Az ellenőrzés során bemutatott dokumentáció nem tartalmazta a fordulónap utáni események vizsgálatát, valamint a vállalkozás folytatása elvének teljesülésének vizsgálatát.
- Azonosított csalás esetén nem történt bizonyíték gyűjtés a csalás beszámolóra gyakorolt hatásának azonosítására.
- Elemzés során azonosított jelentős kockázatra nem történt bizonyíték gyűjtés.
- Nincs bizonyíték gyűjtés az eredménykimutatás és kiegészítő melléklet tételeire.
- A dokumentáció nem tartalmaz eljárások leírását és következtetéseket.
- A leltár ellenőrzés során nem derül ki, hogy mit ellenőriztek.
- Nem lehet bizonyítani, hogy a könyvvizsgáló megállapításai a teljes sokaságra vonatkoznak (nehezen vizsgálható területeket pl. export árbevétel nem vizsgálták, rendszer alapú megközelítés kontroll vizsgálat nélkül, nincs mintavételezés és nincs lefedettség a végrehajtási lényegességig).
- A tesztek nincsenek alapbizonylat hivatkozásokkal alátámasztva, interjú nem elégséges.

Leggyakoribb hiányosságok – áttekintés

- A kiválasztott területeken feltárt hiányosságok figyelembevétele mellett megállapítható volt, hogy nem győződtek a kijelölt eljárások végrehajtásáról és azok megfelelő dokumentálásáról, vagy elmaradtak az elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékok beszerzéséhez szükséges eljárások.
- A végleges mérleg, eredménykimutatás és az összefoglaló munkalapok egyeztetését dokumentációval nem tudták alátámasztani.
- A végleges beszámolóban annyi változás volt az előzetes beszámolóhoz képest, hogy az eredetileg tervezett eljárások nem adnak elegendő bizonyítékot.
- Nem történt meg az összes MER szerinti áttekintés a jelentés kibocsátásáig.
- Nem került az összes azonosított hiba összegyűjtésre (az asszisztens nem szólt).
- Javított hiba miatt korlátoztak.
- Nem történt szükséges ügyfél kommunikáció.
- Bizonyíték gyűjtésre a jelentés kiadásáig van lehetőség, a dokumentáció archiválását a jelentés kiadását követő 60 napon belül kell elvégezni.

Leggyakoribb hiányosságok – jelentéskészítés

- A kiválasztott területek ellenőrzésénél és a tervezés ellenőrzésénél tett megállapítások alapján a bemutatott dokumentáció nem tartalmazott elegendő és megfelelő bizonyítékot a könyvvizsgálói jelentés alátámasztására.
- A dokumentáció minősített véleményt támaszt alá, a könyvvizsgáló tiszta jelentést adott pl. azonosított hibák miatt.
- A könyvvizsgáló figyelemfelhívást tett arra, amire korlátozni kellett volna pl. olyan szövegre hivatkozik a figyelemfelhívás, ami nem szerepel a beszámolóban.
- Nem pontos, nem egyértelmű szövegezés, példa a jó szövegre:
„Felhívjuk a figyelmet a kiegészítő melléklet X pontjára, amely jelzi, hogy (bizonytalanság leírása). Ahogyan az a kiegészítő melléklet X. pontjában szerepel, ezek az események vagy feltételek azt jelzik, hogy lényeges bizonytalanság áll fenn, amely jelentős kétséget vethet fel a Társaságnak a vállalkozás folytatására való képességével kapcsolatban. Véleményünk nincs minősítve ennek a kérdésnek a vonatkozásában.”

Leggyakoribb hiányosságok – MER

- Az ellenőrzöttek szabályzata nem tért ki a könyvvizsgáló cég működési jellemzőire, csak az általános előírásokat ismertet. Nem tartalmazta a szabályzat az ügyfél elfogadás/meghosszabbítás rendjét, hogy asszisztensek bevonására van-e lehetőség, mikor kell külső szakértőt pl. IT szakértőt bevonni.
- Az ellenőrzött nem a szabályzatban írt gyakorlatot alkalmazza.
- Több könyvvizsgáló dolgozik a cégben és mindenki a saját gyakorlatát alkalmazza.
- A „Nem felelt meg” egyedi minősítés visszahat a MER vizsgálat eredményére.
- Új minőségbiztosítási standardok kerülnek bevezetésre 2024. január 1.-től.

Leggyakoribb hiányosságok – PMT

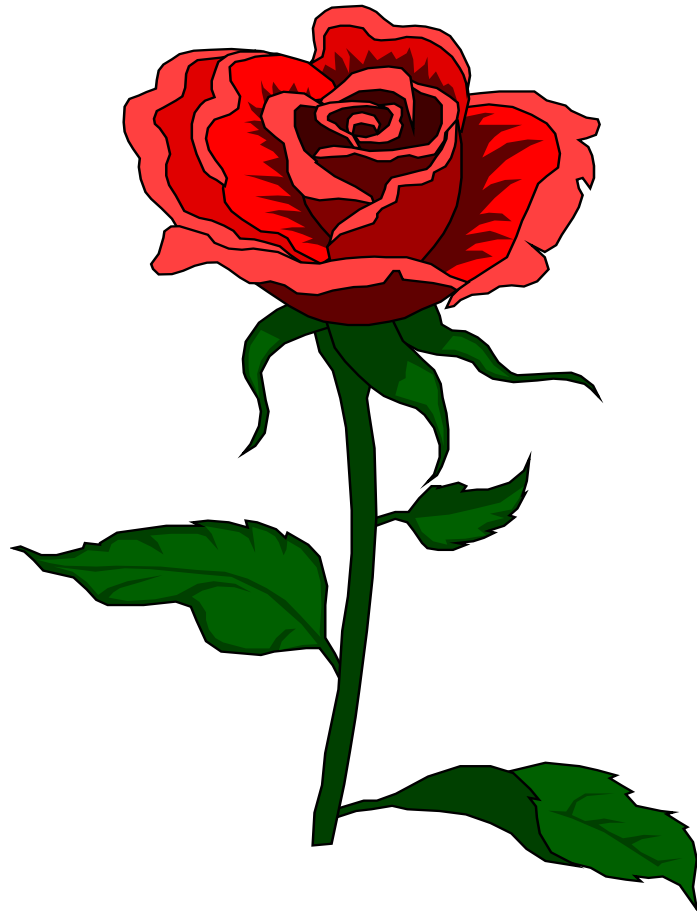
- Nem álltak rendelkezésre ügyfildosszié(k) és a kapcsolódó könyvvizsgálatra vonatkozó szerződések, valamint az ügyfél-átvilágítási intézkedések elvégzését igazoló azonosítási adatlapok, kockázati besorolás, igazolványok, vagy csak lejárt igazolványok állnak rendelkezésre.
- Nem álltak rendelkezésre a személy kijelölését és megfelelő bejelentését igazoló dokumentumok, vagy aki be van jelentve elment a cégtől.
- A szolgáltató az ellenőrzés során az ügyfél nyilvántartását nem tudta bemutatni.
- A szolgáltatónál nem álltak rendelkezésre olyan dokumentumok, amelyek a Kit.-nek és a kamarai útmutatónak megfelelő szűrőrendszer működtetését alátámasztaná (Kit. 3. § (6); Útmutató V. fejezet).

• https://mkvk.hu/szabalyozas/FATF_ellenorzes_20181011

Pmt.: a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvényben

Kit.: az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló 2017. évi LII. Törvény

Afad.: a pénzügyi és egyéb szolgáltatók azonosítási feladatához kapcsolódó adatszolgáltatási háttér megteremtéséről és működtetéséről szóló 2021. évi XLIII. törvény

Köszönöm szépen a figyelmet!